

โครงการ “ส่งเสริมการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ” (พื้นที่ระยอง สมุทรปราการ)

1. หลักการและเหตุผล

กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Agency; JICA) ในฐานะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินโครงการ The Development of Base Schemes for PRTR System in Kingdom of Thailand: JICA-PRTR ซึ่งได้ดำเนินโครงการไปแล้วในช่วงปี 2554-2559 และในปี 2556 ได้มีการคัดเลือกจังหวัดระยองเป็นพื้นที่นำร่อง ซึ่งมีการประเมินการเคลื่อนย้ายและการปลดปล่อยจากแหล่งกำเนิดมลพิษต่างๆ ได้แก่ โรงงาน โรงพยาบาล สถานศึกษาที่มีห้องปฏิบัติการเคมี การเกษตร ยานพาหนะ คลังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และบ้านเรือน โดยเฉพาะโรงงานในพื้นที่ดังกล่าวจะต้องมีการดำเนินการรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ ด้วยระบบ Pollutant Release and Transfer Register (PRTR) ซึ่งเป็นระบบฐานข้อมูลที่เผยแพร่สู่สาธารณชนเกี่ยวกับชนิดและปริมาณของมลพิษเป้าหมายที่มีการปลดปล่อยจากแหล่งกำเนิดเป้าหมายประเภทต่างๆ สู่ตัวกลางสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ ดิน น้ำ รวมถึงข้อมูลการนำน้ำเสียและของเสียออกจากแหล่งกำเนิดไปบำบัดหรือกำจัด ซึ่งประโยชน์ที่จะได้รับจะเป็นทั้งภาครัฐ สิ่งแวดล้อม และชุมชนบริเวณโดยรอบ รวมถึงการดำเนินการดังกล่าวได้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ตามยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมทั้งในด้านการเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและชุมชน และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและทุนทางธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน

ในปี 2560 กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น ได้เล็งเห็นถึงประโยชน์ในการจัดทำทำเนียบและมีความประสงค์จะสานต่อความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง โดยการขยายผลเข้าสู่เขตพื้นที่โรงงานในจังหวัดสมุทรปราการ โดยให้โรงงานในกลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี (2) อุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์ (3) อุตสาหกรรมโรงกลั่น โรงแยกก๊าซ และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม (4) อุตสาหกรรมโลหะขั้นมูลฐานและผลิตภัณฑ์โลหะ (5) อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอุปกรณ์เกี่ยวกับไฟฟ้า (6) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก (7) อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง (8) อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าและไอน้ำ และ (9) อุตสาหกรรมจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว ที่เป็นโรงงานจำพวกที่ 3 และมีการถือครองสารเคมีเป้าหมายมากกว่า 1 ตัน/ปี ต้องรายงานการปลดปล่อยมลพิษด้วยตัวเอง และสำหรับโรงงานที่ไม่เข้าข่ายต้องรายงานข้อมูลด้วยตนเองนั้นภาครัฐจะเป็นผู้ประเมินให้ โดยต้องรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษด้วยระบบ PRTR เพื่อสำรวจข้อมูลการถือครองสารเคมีในโรงงาน ปรับปรุงการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ และประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ รวมถึงการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องในพื้นที่นำร่องในจังหวัดระยอง เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้กับโรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมายทั้ง 9 กลุ่มเกี่ยวกับระบบ PRTR และวิธีการประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อสร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจให้กับโรงงานอุตสาหกรรมกลุ่มเป้าหมาย 9 กลุ่มเกี่ยวกับระบบ PRTR และวิธีการประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ
- 2.2 เพื่อสำรวจข้อมูลการถือครองสารเคมีของโรงงาน ปรับปรุงสัมประสิทธิ์การปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ และประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานที่ไม่เข้าข่ายที่ต้องจัดทำรายงานด้วยตนเอง
- 2.3 เพื่อปรับปรุงระบบรายงานและประมวลผลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ
- 2.4 เพื่อพัฒนากฎหมายว่าด้วยการจัดทำทะเบียนการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ
- 2.5 เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการความเสี่ยงสารเคมี

3. ความสอดคล้องเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์

- 3.1 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ.2560-2564
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 3.2 ยุทธศาสตร์กรมโรงงานอุตสาหกรรมที่ 1
พัฒนากลไกที่มีประสิทธิภาพในการกำกับดูแลภาคอุตสาหกรรม

4. กลุ่มเป้าหมาย

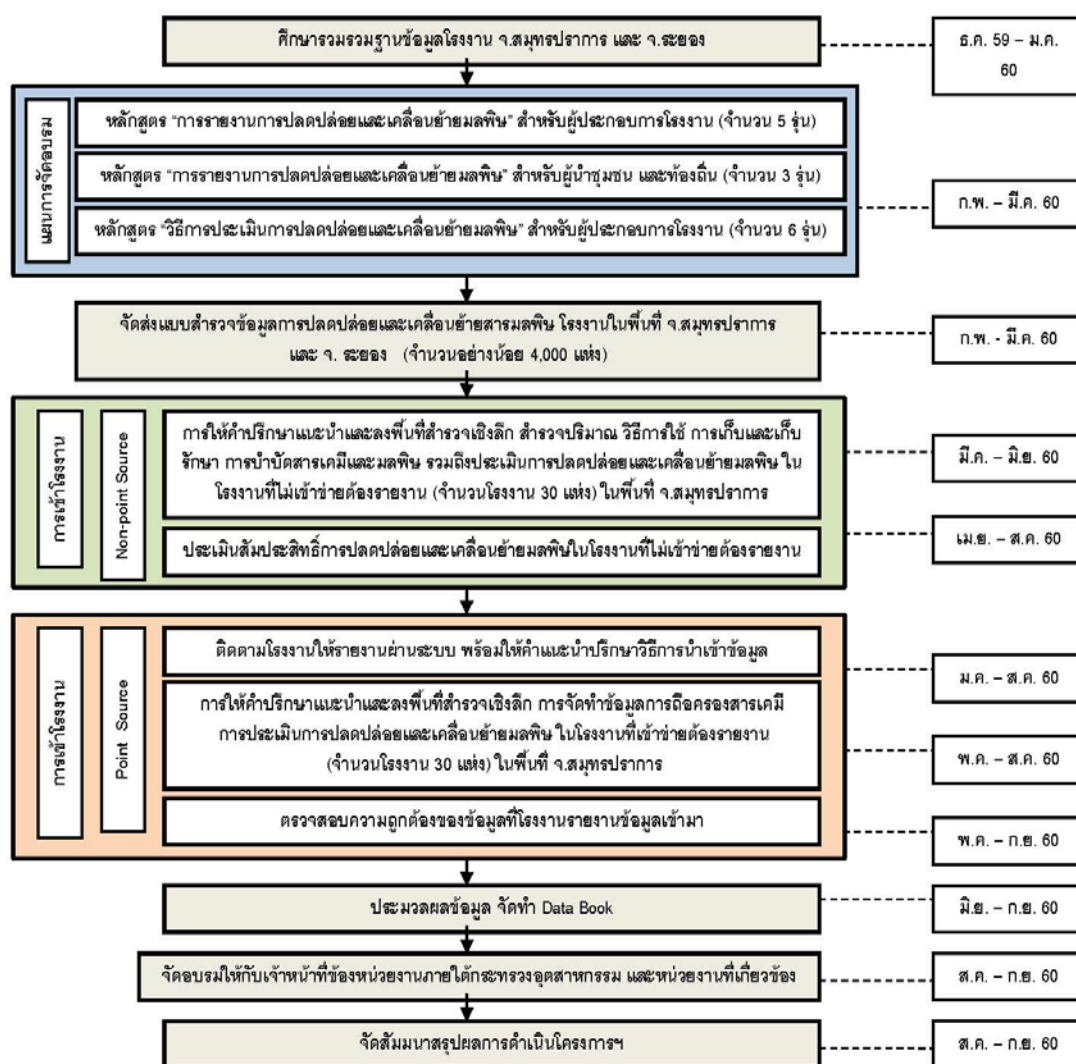
- 4.1 โรงงานในพื้นที่จังหวัดระยอง และสมุทรปราการ
- 4.2 โรงงานใน 9 กลุ่มอุตสาหกรรมที่เข้าข่ายต้องรายงานด้วยตนเอง ได้แก่
 - อุตสาหกรรมเคมีและปิโตรเคมี
 - อุตสาหกรรมโรงกลั่น โรงแยกก๊าซ และผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม
 - อุตสาหกรรมยานยนต์ ชิ้นส่วนและอะไหล่รถยนต์
 - อุตสาหกรรมโลหะขั้นมูลฐานและผลิตภัณฑ์โลหะ
 - อุตสาหกรรมไฟฟ้าและอุปกรณ์เกี่ยวกับไฟฟ้า
 - อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์พลาสติก
 - อุตสาหกรรมยางและผลิตภัณฑ์ยาง
 - อุตสาหกรรมผลิตไฟฟ้าและไอน้ำ
 - อุตสาหกรรมจัดการสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้ว
- 4.3 โรงงานที่มีหรือใช้สารเคมีเป้าหมายที่ไม่เข้าข่ายต้องรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษด้วยตนเอง

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 5.1 โรงงานตระหนักถึงปริมาณการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษออกจากโรงงาน
- 5.2 โรงงานสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนการลดการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษออกจากโรงงาน เกิดการลดภาคสมัครใจ
- 5.3 ภาครัฐสามารถใช้ข้อมูลเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงสารเคมีภาคอุตสาหกรรม

6. แผนการดำเนินการและการจัดฝึกอบรม

ดำเนินการจัดฝึกอบรมและกิจกรรมช่วงเดือนมกราคม – กันยายน 2560 ณ จ.สมุทรปราการ และจ.ระยอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

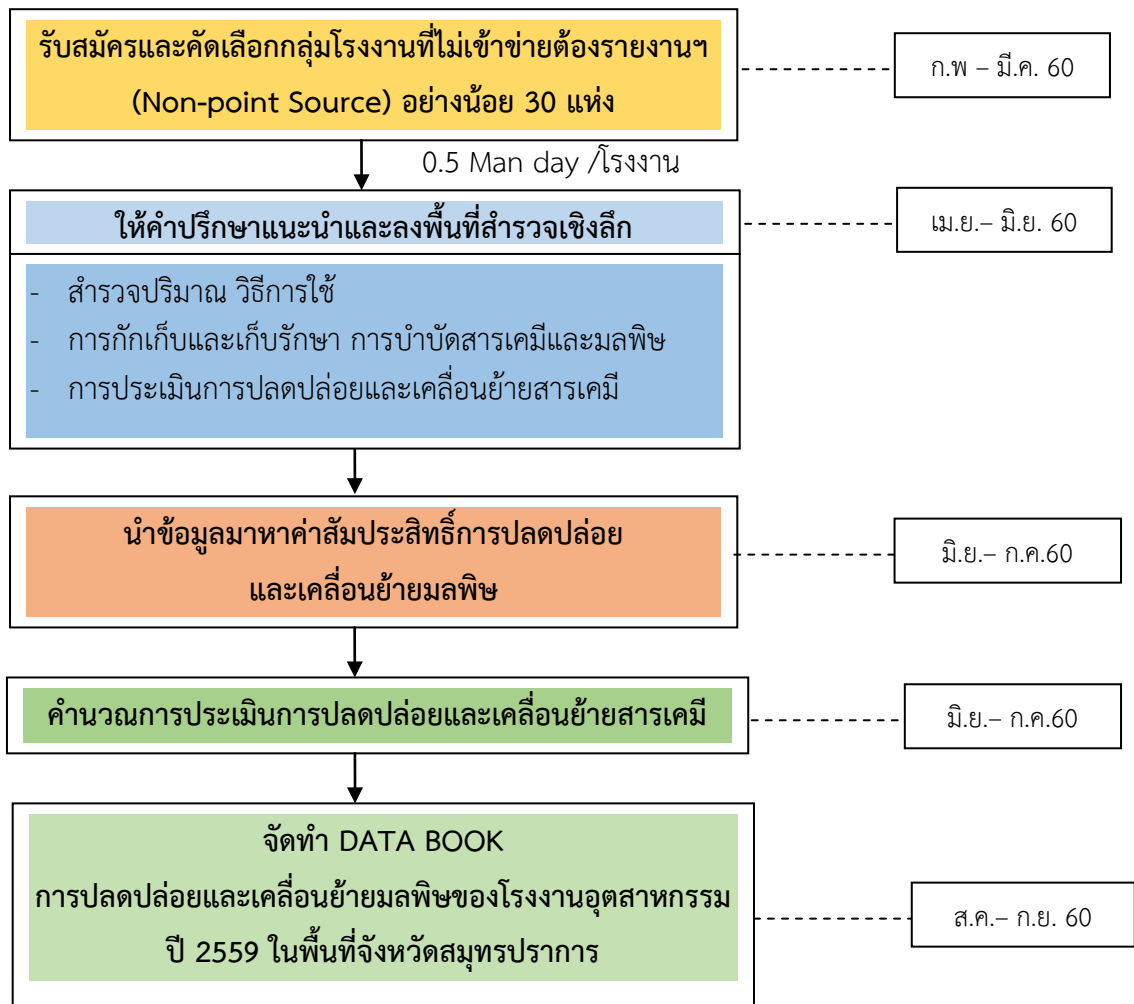

กิจกรรม	ช่วงเวลาจัดกิจกรรม
จัดฝึกอบรม หลักสูตร “การรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ” สำหรับผู้ประกอบการโรงงาน **รับจำนวนจำกัด 40 คน/รุ่น	รุ่นที่ 1 วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน อ.บางเสาธง และ อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 2 วันที่ 6 มีนาคม 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน อ.พระสมุทรเจดีย์ และอ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 3 วันที่ 10 มีนาคม 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน อ.เมือง อ.บางพลี นิคมอุตสาหกรรมบางพลี และนิคมอุตสาหกรรมเอเซีย-สุวรรณภูมิ จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 4 วันที่ 17 มีนาคม 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน นิคมอุตสาหกรรมบางปู จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 5 วันที่ 21 มีนาคม 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และเขตประกอบการไออาร์พีซี จ.ระยอง)
จัดฝึกอบรม หลักสูตร “การรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ” สำหรับผู้นำชุมชนและท้องถิ่น **รับจำนวนจำกัด 30 คน/รุ่น	รุ่นที่ 1 วันที่ 23 มีนาคม 2560 (ชุมชนตั้งอยู่ใน อ.เมือง อ.บางเสาธง อ.บางบ่อ และ อ. บางพลี จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 2 วันที่ 29 มีนาคม 2560 (ชุมชนตั้งอยู่ใน ต. มาบตาพุด และ ต. เขิงเนิน จ.ระยอง) รุ่นที่ 3 วันที่ 31 มีนาคม 2560 (ชุมชนตั้งอยู่ใน อ. พระประแดง และ อ.พระสมุทรเจดีย์ จ.สมุทรปราการ)
จัดฝึกอบรม หลักสูตร “วิธีการประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษให้กับผู้ประกอบการ”	รุ่นที่ 1 วันที่ 7 เมษายน 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน อ.บางเสาธง และ อ.บางบ่อ จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 2 วันที่ 24 เมษายน 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน อ.พระสมุทรเจดีย์ และอ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ) รุ่นที่ 3 วันที่ 28 เมษายน 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน อ.เมืองและ อ.บางพลี จ.สมุทรปราการ)

กิจกรรม	ช่วงเวลาจัดกิจกรรม
**รับจำนวนจำกัด 50 คน/รุ่น	รุ่นที่ 4 วันที่ 17 พฤษภาคม 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน นิคมอุตสาหกรรมบางพลี และ เอเชีย-สุวรรณภูมิ จ. สมุทรปราการ) รุ่นที่ 5 วันที่ 24 พฤษภาคม 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน นิคมอุตสาหกรรมบางปู จ. สมุทรปราการ) รุ่นที่ 6 วันที่ 1 มิถุนายน 2560 (โรงงานตั้งอยู่ใน นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และ เขตประกอบการไออาร์พีซี จ.ระยอง)
จัดทำแบบสอบถามเพื่อสำรวจข้อมูลประกอบการประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายสารเคมี	มกราคม – มิถุนายน 2560
ให้คำปรึกษาแนะนำและลงพื้นที่สำรวจปริมาณวิธีการใช้ การกักเก็บและเก็บรักษา การบำบัดสารเคมีและมลพิษ รวมถึงประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายสารเคมีเป้าหมายจากโรงงานที่ไม่เข้าข่าย (Non-Point Source) (อย่างน้อย 30 แห่ง)	มีนาคม – มิถุนายน 2560
ให้คำปรึกษาแนะนำและลงพื้นที่ให้คำแนะนำปรึกษาเรื่องการจัดทำข้อมูลการถือครองสารเคมี การประเมินการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายสารเคมีสำหรับโรงงานที่เข้าข่ายต้องรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษด้วยตนเอง (Point Source) (อย่างน้อย 30 แห่ง)	พฤษภาคม – สิงหาคม 2560
จัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นที่มีต่อการดำเนินโครงการฯ พร้อมทั้งหาแนวทางพัฒนากฎหมายที่ครอบคลุมการจัดทำทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ	สิงหาคม – กันยายน 2560

7. แผนการดำเนินการให้คำปรึกษาแนะนำและลงพื้นที่สำรวจเชิงลึก

7.1 สำหรับโรงงานที่ไม่เข้าข่ายต้องรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ(Non-point Source)

7.2 สำหรับโรงงานที่เข้าข่ายต้องรายงานข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (Point Source)

